

Декларація про відновлення України

STAT CRUX DUM VOLVITUR ORBIS
(Хоч світ хитається, хрест стоїть впевнено)

Виклики, що їх перед нами ставить повномасштабна війна Росії проти України, а також інші процеси національного та глобального рівня, потребують осмисленої дії Христової Церкви. Цей документ окреслює контури поточних викликів, а також бачення майбутнього для нашої країни, до якого ми прагнемо як християнська спільнота. Заради цього ми готові працювати пліч-о-пліч з братами та сестрами у Христі з різних християнських конфесій та деномінацій, які поділяють спільне бачення, щоб разом будувати гідне майбутнє нашої країни і принести біблійні цінності у всі сфери життя українського суспільства.

Ми усвідомлюємо відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та прийдешніми поколіннями, як про це зазначено, зокрема, у Преамбулі нашої Конституції, тому прагнемо докласти зусиль для збереження та відновлення нашої країни відповідно до Божих заповідей.

ВСТУП

Час, у який ми живемо

Ми живемо в драматичний час неймовірно швидких історичних перетворень. Історія буквально твориться на наших очах. Це

період загроз, але також і нових можливостей. Перед Божим народом лежить відповідальність розуміти час, щоб знати що і коли робити (1 Хронік 12:33).

У ці воєнні дні в болях і стражданнях народжується нова Україна. Ми як Церква Христова маємо обов'язок взяти участь у цих пологах, розділяючи радість та горе свого народу.

Історична роль Церкви у Божому задумі

Християнство відіграло ключову роль у формуванні як європейської цивілізації, так і, зокрема, нашої Батьківщини. Цінності життя, свободи, верховенства права, працьовитості та інші чесноти були привнесені в західну культуру та спосіб мислення завдяки шануванню Божого Слова і стали підвалинами для добробуту в різних сферах приватного та публічного життя.

Коли Христос назвав Своїх учнів сіллю землі і світлом для світу (Матвія 5:13, 14), то не мав на увазі, що віруючі люди є кращими за інших, але що на них покладений тягар особливої відповідальності за збереження ціннісних та етичних стандартів і впровадження їх у життя суспільства. Це відбувається завдяки проповіді Христового вчення і вмінню втілити його в національну культуру, а також через свідоцтво життя віруючих людей.

Час діяти, проте дія вимагає глибокого осмислення

Повномасштабна війна Росії проти України – це час іспиту для українського народу. Це час іспиту також для Церкви, який вимагає від нас дії та подвигу. Але ця дія повинна бути ретельно осмисленою. Це передбачає розуміння того, що відбувається з

Україною зараз, до чого це може призвести, яким є наше бачення майбутнього для України і як ми можемо до нього прийти.

Бачення і план відновлення України повинні мати багатогранний характер, який включає розуміння матеріального, психологічного, світоглядного та духовного вимірів діяльності, останній з яких має пріоритетне значення, адже на ньому засновані три інших.

Справжнє рішення всіх проблем людей є у Бозі і Біблії

Християнські цінності та світоглядні засади, що спираються на Біблію, є найкращим фундаментом для справедливості та процвітання в Україні. Ми віримо в досконалість християнського світогляду як основи для побудови кращого майбутнього, та особливо віримо в Провидіння Бога – Творця Всесвіту, Господа історії та люблячого Отця всіх людей. Нам необхідно побачити всі сфери життя України з християнської перспективи і донести цей образ до суспільства, втіливши це бачення у формі системної практичної діяльності.

Виклики локального та глобального характеру

Якими є виклики цього часу? Їх можна поділити на дві категорії: виклики локального (національного) характеру та виклики глобального характеру. Глобальні виклики завжди впливають на локальні, особливо в сучасному глобалізованому світі.

ВИКЛИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

Націєтворення

Для нас як християн ця історична задача полягає в будівництві національної спільноти, суспільне життя якої базувалося б на християнських принципах. Це питання глибоко духовне. Біблійна історія Старого Завіту, Христова заповідь «Ідіть та навчіть всі народи» (*Матвія 28:19*), а також історія християнської місії свідчать нам, що Божі люди завжди займались питаннями націєтворення, яке означало формування благочестивих націй.

Реалізація цієї задачі для України потребує християнського бачення ключових аспектів, представлених нижче.

Цивілізаційний вектор розвитку України

Дилема цивілізаційної приналежності України звучить так: «Україна – це Європа й інтегральна частина європейського культурного простору, чи Євразія, яка уособлює інший вид цивілізації, відмінний від європейського?». Практично всі переломні моменти української історії з часів татарської навали – історія Королівства Руського, феномен козацтва, мазепинський поворот у 1709 році, національне відродження XIX ст., історія національно-визвольної боротьби протягом XX ст., всі президентські вибори і пов'язані з ними майдани, і насамперед нинішня велика війна Росії проти України – це спроба відповісти на вищезгадане питання. Усе це були змагання за споконвічну ідентичність України та її приналежність до однієї з цивілізаційних опцій. Україна від початку свого існування була Європою: нас об'єднує з іншими європейськими народами не

тільки географія чи етнічна приналежність – ми є частиною спільної історії, в нас одна християнська духовність і одні культурні коди родом з Афін, Риму та Єрусалиму. Ми стали частиною європейської сім'ї народів 1000 років тому, після Хрещення Русі та поширення християнства на наших теренах. А одного з перших українських правителів Ярослава Мудрого називали «тестем Європи», оскільки його доньки стали дружинами королів Норвегії, Франції та Угорщини.

Слід зауважити, що у своєму розумінні Європи ми не ставимо знак рівності поміж власне автентичною європейською цивілізацією та сучасним Європейським Союзом. Протягом багатьох століть Європа була спільнотою народів, об'єднаних єдиною історичною спадщиною, яка бере початок з античної епохи, але ще більше з християнства. Своєю чергою Європейський Союз, окрім тяжіння до федералізації та нівелювання національних держав, сьогодні став центром просування секулярної та лівацької інтерпретації цінностей свободи та толерантності, яка суперечить справжній свободі совісті та слова. І хоча першочергова ідея Євросоюзу, згідно задуму його батьків-засновників в особі провідних європейських християнських демократів, була світлою і вартою підтримки, проте процеси, які відбуваються всередині цієї інституції, починаючи з так званих «студентських революцій» кінця 60-х років минулого століття, зараз створюють підстави для протидії з боку християн.

Сьогодні в публічному просторі нам нав'язують дихотомію: якщо ти не підтримуєш сучасних псевдоцінностей з поточного порядку денного Європейського Союзу, значить ти автоматично виступаєш проти євроінтеграції України, яка зараз провадить війну з євразійським агресором, ба більше, ти є прихильником

імперського «руського міра». Проте критика Європейського Союзу та його цінностей, спотворених впливом лівих секулярних ідеологій протягом останніх десятиліть, не означає, що ми підтримуємо проросійські наративи «істинних духовних скреп». Навпаки, ми усвідомлюємо, що Росія, яка успадкувала татарсько-московитську політичну культуру та псевдоправославну доктрину «Третього Риму», була і є найсерйознішою загрозою для нашого народу. Цей ворог має бути безумовно і безкомпромісно переможений на полі бою та на всіх фронтах сучасної гібридної війни. Однак це жодним чином не означає, що єдиною альтернативою поглинання української нації болотом «руського міра» є занурення у прогендерну постмодерну трясовину. Майбутнє України – серед європейських народів, але воно має черпати сили з автентичної європейської спадщини, побудованої на християнстві та здоровому глузді. І таке майбутнє ще мають здобути українці спільно зі всіма європейськими однодумцями.

Ми усвідомлюємо, що на шляху відродження європейського континенту природними союзниками для нас є низка народів Центральної і Східної Європи, які досі цінують свою національну та християнську ідентичність. З огляду на це нам видається можливим і доцільним розгляд питання про утворення певної форми новітнього геополітичного союзу країн регіону Міжмор'я як плацдарму для відновлення автентичної європейської цивілізації.

Формування моделі патріотизму, яка спирається на християнський світогляд і дух

Європейська модель патріотизму має глибоко християнське походження. Вона спирається на біблійні заповіді «шануй батька свого і матір свою» (Вихід 20:12), а також на головну заповідь

«люби (Бога і) ближнього свого» (Матвія 22:37-39). Щасливе суспільство без патріотизму, без любові до оточуючих і прив'язаності до всього рідного неможливе!

Патріотизм як система цінностей має проявлятися у різних аспектах особистого і суспільного життя: у захисті своєї вітчизни, любові до своєї історичної та культурної спадщини, плеканні рідної мови, етиці праці, взаємній пошані громадян та національній солідарності, міцних сімейних цінностях, збереженні рідної природи тощо.

Сьогодні ми переживаємо особливий історичний час для формування правильної моделі патріотизму, вільної від радянських стереотипів, але також від різних неоязичницьких впливів, які лише шкодять українському народові. Формування і поширення українського сучасного патріотизму, заснованого на біблійних цінностях, є великою місією Церкви Христової України.

Дерусифікація українського суспільства та Церкви

Особливо важливим елементом у відродженні української нації є процес дерусифікації нашого суспільства. Насильницьке насадження російської мови та культури були інструментом гноблення українців з часів, коли зароджувалась московитська державність як правонаступниця ординської імперії. Пізніше Радянський Союз, який був специфічним продовженням Російської імперії, своїми тоталітарними методами посилив процеси знищення українськості у всіх її проявах, намагаючись остаточно розчинити українців у біомасі «советского народа». Сьогодні настав час повернути українцям їхнє рідне, що було вкрадене – автентичну духовність, національну ідентичність, історичну пам'ять, культурну самобутність та громадянську

гідність.

Ми віримо, що Церква, як це відбувалось в нашій історії та в історії більшості європейських народів, може відігравати ключову роль у процесах повернення українськості. Для цього самі помісні церкви та парафії повинні поступово перейти на українську мову в богослужбовій практиці та повсякденній діяльності, створювати духовні та культурні твори рідною мовою і звернути увагу на ті аспекти християнського богослів'я, які розкривають Божий план щодо націй. Питання мови в церквах, попри довгу історію перебування під російським впливом, повинне стати питанням світогляду, а не зручності чи моди.

Ставлення до війни та пацифізму

Виграти війну та відкинути лютого ворога з наших територій є головним викликом для нашої країни. Ми стверджуємо, що наш народ і його держава мають бути спроможні дати відсіч агресору, формуючи сильну армію, яка здатна захистити українську землю збройним шляхом. Ми пишаємось відвагою і посвятою українських солдатів, які не тільки захищають і відвойовують наші території, але й забезпечують мир у світі, стримуючи зазіхання новітньої Осі Зла (КНР, КНДР, Іран тощо) почати подібні війни в різних регіонах планети. Тому правильне ставлення до війни є важливим як для української, так і міжнародної безпеки.

Ми вітаємо і благословляємо велику кількість християн, які служать сьогодні в лавах українських Сил оборони. Ми молимося за наше військо, конкретними справами підтримуємо подвиг українських солдатів, надаємо ветеранам та їхнім родинам необхідну духовну, психологічну і гуманітарну допомогу.

Проте слід визнати, що особливим викликом для багатьох християн сьогодні стало питання ставлення до армії та збройної боротьби. Ми проти мілітаризму і культу війни, проте ми і не приймаємо пацифізму як універсальну християнську позицію. Навпаки, вважаємо абсолютний пацифізм утопією, яка в наших складних геополітичних умовах є вкрай небезпечною. Пацифізм в історії іноді міг мати привабливий вигляд чи навіть відіграти важливу роль, коли в силу обставин він був єдиною правильною стратегією, як у разі ненасильницького протесту Ганді в Індії, Мартіна Лютера Кінга в США або ж неучасті християн в імперській радянській армії. Проте наївно вважати пацифізм позицією, яку треба застосувати до будь-яких умов. Ба більше, це може мати фатальні наслідки.

Ми засуджуємо спроби прикривати бездіяльність та відстороненість щодо війни в Україні переконанням, ніби християнин не може служити в національних збройних силах. По-перше, така життєва позиція не є справжнім пацифізмом, приклади якого наведені вище. Пацифізм не передбачає відмови від боротьби за свободу та справедливість, а лише наголошує на ненасильницьких методах здійснення громадянського спротиву. По-друге, ми стверджуємо, що військова справа на шляху захисту своєї вітчизни насправді не суперечить християнській вірі. По-третє, ми звичайно ж визнаємо, що водночас заслуговує на повагу і має певне богословське обґрунтування відмова християн брати участь у бойових діях зі зброєю в руках. Однак це жодним чином не позбавляє їх обов'язку служити своєму народу в умовах війни, реалізуючи своє покликання у спосіб, що не передбачає безпосереднього застосування зброї – капеланське служіння, медична служба, волонтерство, зцілення душевних ран, цивільна

оборона і, безумовно, духовне заступництво. Отож, обґрунтування свого повного самоусунення від служіння в умовах війни саме неприйнятністю йти шляхом комбатантства є лицемірним та сумнівним, оскільки існують інші види такого служіння.

Війна також поставила перед нами чимало богословських та моральних дилем. Однією з них є також питання прощення. Ми не проповідуємо всепрощення та забуття, але впевнені, що лише на основі істини Слова Божого можемо розвивати правильне ставлення до кривди і кривдників. Національне прощення з боку України можливе за умови остаточної перемоги українців на полі бою, покарання винних у воєнних злочинах та злочинах проти людства, відшкодування завданої шкоди через виплату репарацій і, врешті, національного покаяння з боку росіян. Молячись за ворогів, ми молимося про поразку зла й несправедливості, повне усвідомлення того лиха, що було скоєне на нашій території, та щире покаяння в цьому.

Декомунізація та дерадянізація

Комунізм, як і народжена ним «Імперія Зла», заслуговує остаточного і беззастережного засудження. Мільйони українців були принесені в жертву комуністичному ідолу, і навіть важко досягнути сповна, якої шкоди ця страшна ідеологія завдала нашому народові.

Ми вдячні Богу за 1991 рік, коли чудовим чином Радянський Союз розсипався і цей історичний шанс дав нам змогу відновити вільне і незалежне життя.

Ми вважаємо, що комунізм і його символи, а також залишки радянської спадщини в нашій ментальності та системах

суспільного життя повинні бути викоренені і засуджені, як це відбувалося з нацизмом після його поразки у 1945 році. Декомунізація і дерадянізація – це процеси духовного очищення. Прямим історичним обов'язком Церкви є аналіз цієї ідеології. Вона має взяти не лише участь у процесі цього духовного очищення, але й безпосередню відповідальність за його результати.

Незасуджений гріх комунізму сьогодні живить імперську сутність «російського світу», свідками кровожерливої природи якої ми сьогодні є на власній території. Розірвання духовних зв'язків з радянською та імперською Росією є важливою складовою збереження України та її незалежного розвитку.

Формування справедливої держави та її інституцій. Верховенство права

Протягом віків багато поколінь українців мріяли про свою незалежну державу. Сотні тисяч віддали за цю мрію життя. І сьогодні ми маємо щастя жити в самостійній Україні! Але ця свобода є також і тягарем відповідальності, який ми з радістю готові нести. Це справжній дар від Бога, який ми цінуємо і не хочемо втратити.

З історії різних народів знаємо, що багато держав розпалися, тому що переживали духовний і моральний розлад. І в нашому минулому немало таких випадків. Над нашою незалежністю сьогодні нависли чорні хмари, у формі не лише війни, але й небезпеки моральної деградації суспільства та національних інституцій. Безбожність та секуляризм, успадковані з радянських часів навіть під прикриттям поверхневої формальної релігійності, витісняють християнську мораль та чесноти з публічного та приватного життя, залишаючи порожнечу і роблячи наше

суспільство вразливим до деструкції. У цьому коріння української корупції, проблем судової системи, низької якості управління та рівня життя.

Утвердження суспільної моралі на християнських цінностях слугуватиме розвитку справедливого суспільства, де громадянські та державні інституції гарантують функціонування демократії, дотримання принципу верховенства права та інші блага, які ми бачимо в історії християнських народів. У світлі Слова Божого Церкві є що сказати у всіх ключових сферах суспільного життя нації, зокрема таких як: державний устрій, правова система, економіка, соціальна сфера, інформаційний простір, охорона довкілля тощо. В основі цієї відповіді лежать три біблійні принципи – загальне благо, природне право та справедливий порядок.

Формування моделі влади

Великим викликом для нас є формування праведної моделі влади. Рівень довіри між владою і суспільством у мирний час в Україні є дуже низьким. Існує прірва між владною верхівкою та народом. Цей факт пов'язаний з однією з найсерйозніших історичних проблем України – багатовіковою перманентною втратою національних еліт. Українські князі та шляхта з кінця XVI ст. поступово полонізувались, у наступних століттях дворянство і козацька старшина русифікувались, у XIX ст. і на початку XX ст. це відбувалося з молоддю українською інтелігенцією. У часи комунізму суспільні еліти (українські академічні і суспільні діячі, письменники і митці, священники, а також заможні селяни) були фізично знищені. У часи незалежності цю проблему посилює еміграція.

Ми бачимо величезну потребу у формуванні нових українських

еліт на принципах меритократії, згідно з якими керівні посади повинні посідати більш здатні та компетентні люди, що мають благородний дух і бачення для розвитку нашої держави.

Усвідомлюючи те, що влада має тенденцію розбещувати, ми переконані в тому, що система влади повинна будуватися на стримуваннях та противагах, щоб держслужбовець був максимально вільний робити добро і максимально обмежений у тому, щоб чинити зло.

Формування громадянського суспільства

Україна потребує зрілого громадянського суспільства – відповідальних, моральних, освічених людей, які активно беруть участь у житті своєї країни як на рівні місцевих громад, так і на національному рівні. Дієве політичне життя базується на спільноті людей, для яких суспільне благо є невід'ємною частиною їхнього особистого інтересу.

Нам слід спиратися на євроатлантичні політичні ідеали. Демократія та республіка, які розвивалися в європейській політичній традиції з античних часів, проявили свою життєздатність в історії Західної Цивілізації, до якої належить Україна. Отож, ми потребуємо поширення та утвердження справжніх республіканських та демократичних цінностей. Водночас, дивлячись на досвід західної політичної традиції, чітко усвідомлюємо, що справжня Республіка найдієвіше функціонує за умови присутності в національному житті істинної біблійної релігійності та високих моральних стандартів, а функціонування демократії залежить від освіченості та зрілості людей, які беруть участь у прийнятті рішень. Крім того, історія переконливо свідчить, що саме національна держава як спільнота є найкращим середовищем, де реально можуть розвиватись

базові громадянські свободи. У цьому бачимо велику роль Церкви як духовної інституції, спроможної формувати і поширювати високу політичну культуру для побудови ефективного громадянського суспільства.

Ми усвідомлюємо, що простір громадянського суспільства охоплює три взаємопов'язані рівні. Першим рівнем є родина, яка є базовим середовищем для передання молодим поколінням віри, національної ідентичності, історичної пам'яті, сімейних цінностей, громадянської свідомості та способу життя. Другим рівнем є місцева громада, життєдіяльність якої має будуватися на біблійних принципах самоврядування, самоорганізації, самопомочі та самооборони. Третім рівнем є національний суспільний простір, де громадяни реалізують свої владні повноваження через виборчу систему, механізми базової демократії, діяльність громадських утворень та належні форми громадянського спротиву.

Добробут українських громадян. Економіка

Творець наділив людей ресурсами, якими вони повинні раціонально та справедливо користуватись.

Низький рівень життя та економічна неграмотність населення сьогодні накладаються на умови війни, які підривають і до цього слабку українську економіку, призводячи до подальшого погіршення матеріального становища населення. Тому розвиток економічної просвіти, поширення принципів економічної самоорганізації та співробітництва, зокрема на основі спадку Митрополита Андрея Шептицького, розвиток сімейних господарств, просування відповідального підприємництва є важливими складовими бачення підтримки та відновлення України.

Боротьба проти соціалістичних патерналістських ідей та виховання погляду на матеріальні блага як на інструмент для досягнення Божих цілей сьогодні є важливою частиною роботи, яку має провадити Церква.

У суспільстві має змінитися ставлення до заможних людей та до багатства загалом: фінансове благополуччя як результат успішної та чесноєї праці є благом для всього суспільства, в той час як олігархія і корупція є плодами низького рівня суспільної моралі та політичної культури, з якими потрібно боротися на різних рівнях, не лише на найвищому.

Працьовитість та повага до праці інших є важливими складовими етики, яка має розвиватися в українському суспільстві щодо цього питання. Історична Церква була провідником ідеї про те, що робота – це благословіння, адже лише в ній людина може виконати Боже покликання для свого життя. Повернення до бачення праці як служіння Богу і ближньому є невід'ємною частиною трансформації української ментальності в економічній сфері. Сумлінне ставлення до роботи є дієвим виразом патріотизму.

Пріоритетність сім'ї в умовах розгортання демографічної кризи

Сім'я, яка складається з чоловіка й жінки та їхніх дітей, є основою суспільства і природним середовищем життя та розвитку людини. Ситуація, у якій ми перебуваємо, коли молоді люди не хочуть одружуватись та народжувати дітей, прогнозує нам дуже сумне майбутнє. Високий рівень та доступність абортів, розлучення, алкоголізм та соціальне сирітство знижують якість інституту сім'ї, а отже і погіршують умови зростання нового

покоління та призводять до падіння показників народжуваності.

Антисімейна риторика і політика не можуть мати місця в українському медіа, політичному і культурному просторі! В умовах виживання, у яких українці опинились внаслідок війни, це гра зі смертю.

Війна ще більше погіршує ситуацію, що склалася: багато військових та цивільних гинуть від ворожих атак, значна кількість сімей розділені, дитинство багатьох дітей зруйноване. У цих умовах освіта та виховання наступного покоління стають ще більшим викликом для сімей.

Держава і суспільні інститути мають берегти сім'ю і кожне людське життя від моменту зачаття і до природої смерті, а також плекати просімейну культуру і законодавство. Інакше в недалекому майбутньому українці можуть зникнути.

Міграція і діаспора

Мільйони наших співгромадян покинули Україну в пошуках безпечного місця для життя або більш вигідних економічних умов. І хоча, імовірно, велика частина із них уже ніколи не повернуться на свою Батьківщину, варто за них боротись і розвивати програми, які сприяли б поверненню якомога більшої кількості мігрантів.

Ми також вбачаємо в місії Церкви формування осередків діаспори за кордоном. Український досвід минулого століття, як і досвід багатьох народів, свідчить про те, що люди, які навіть не перебували у своїй країні, але плекали до неї щирю любов та прагнули їй добра, могли впливати на її розвиток та представляли її інтереси у країні свого перебування. Сьогодні

багато українських християн у міграції намагаються допомагати своїй країні посеред війни, але така робота повинна мати системний та ідейно обґрунтований характер.

Здоров'я нації та миробудування. Надія на майбутнє

Географічне положення України є однією із причин нашої багатостраждальної історії. Факт перебування на межі цивілізацій, поміж Європою та Азією, спричиняв постійні напади з боку орд, а протягом останніх століть – з боку Москви, яка втілила ординські політичні традиції в імперію. У XXI столітті ситуація повторилась. Росія знову не тільки вбиває наших захисників, але й тероризує мирне населення. Перед нами стоїть виклик зцілення тих психологічних травм, які пережив і продовжує переживати наш народ. Крім того багатьом українцям, зокрема ветеранам та їх родинам, біженцям, мешканцям деокупованих територій, будуть також потрібні реабілітація та соціальна адаптація. Нація ж потребуватиме миробудування, щоби подолати ті розломи і розділення, які неминуче виникнуть внаслідок війни у житті родин, спільнот, громад, соціуму в цілому.

Значну роль у відновленні України мають відіграти помісні церкви та парафії, їхні душпастирі, християнські психологи та капелани, які будуть здатні допомогти всім, хто пережив страждання війни, знайти світло надії для крокування у майбутнє. Це можливо лише, якщо ми будемо поділяти біль свого народу, а не закриватися від нього, перебуваючи в зоні комфорту за стінами своїх храмів. Україна потребує слова надії, а отримати його можна тільки від Бога.

ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

Занепад західної цивілізації

Ми живемо у світі, який все більше глобалізується. Процеси, що відбуваються в одному куточку планети, дуже швидко спроможні мати вплив на найвіддаленіші місця. Глобалізації сприяє поширення інтернету та інших носіїв комунікаційної революції. Тому на наші щоденні виклики мають потужний вплив трансформації глобального характеру, які нам потрібно усвідомлювати.

Західна цивілізація, побудована на класичних і християнських цінностях, сьогодні переживає глибоку кризу своєї ідентичності. Криза ідентичності спричиняє кризу інституційну, яка, своєю чергою, проявляється в прогресуючому, всебічному зниженні якості життя.

Причини кризи західної цивілізації

Криза Західного світу, з одного боку, зумовлена матеріалізмом, що панує в суспільствах, а з іншого – руйнуванням духовних цінностей, спричиненою гегемонією лівих ідеологій, які завоювали ключові західні інституції, такі як університети, медіа, мистецтво та великі бізнес-корпорації. *Неомарксизм і постмодернізм* сьогодні визначають мейнстрім філософського дискурсу, а також культурного і суспільно-політичного життя на Заході. Ідеології, що спираються на концепцію смерті Бога, стали причиною того, що на наших очах відбувається стрімка руйнація фундаменту Істини, Добра і Краси, на яких протягом віків будувалась наша цивілізація.

Світло посеред темряви

Війна Російської Федерації проти України, як і інші кризи, що протягом останніх років сколихнули усталене життя в Європі та на Заході в цілому, при всіх трагічних наслідках, мають також і позитивний ефект. Вони несуть спроможність пробудити Захід від утопічного сну, у який його загнали матеріалізм та ірраціональні лівацькі ідеології. Війна дає змогу усвідомити реальність зла. Дійсність, всупереч постмодерним наративам, виявила стару бінарність світу: у ньому, виявляється, є правда і брехня, добро і зло, а на тлі трагедії та героїзму українського народу, вічні цінності повертають своє попереднє місце у свідомості людей.

Поточна війна може сколихнути народи, щоб вони повернулись до здорового глузду. Проте хід подій залежить від тих людей, які пов'язують себе з вічними цінностями, зокрема й християн. Ми маємо бути спроможні зрозуміти ознаки часу, дати їм правильну інтерпретацію і намалювати дорожню карту для стратегії дій, а також виявити завзятість у реалізації цього бачення. Деструктивну революцію можна зупинити, і це слід зробити якнайшвидше!

Сексуальна революція

Однією з найвизначніших подій минулого століття була культурна революція, яка отримала назву «сексуальна» і стала основною причиною руйнації сім'ї та інших природних інституцій в країнах Заходу. Вона з'явилася в результаті розвитку суспільства споживацтва, а також винайдення доступних та ефективних засобів контрацепції, які значно знизили рівень страху перед наслідками позашлюбного сексу. Проте основним мотором цієї деструкції стали ліві ідеології, які використали бунт молоді і сексуальну емансипацію як паливо для радикальної

перебудови світового порядку.

Сексуальна революція переживала різні етапи свого розвитку, і сьогодні вона змінює обличчя світу під прапорами гендерної теорії. І робить вона це на різних рівнях, проникаючи навіть у сферу початкової та дошкільної освіти. Те, що називають «сексуальною освітою», насправді перетворюється на інструмент сексуального розбещення дітей. Церква має застерігати людей від руйнівних наслідків ідей, що несе сексуальна революція, викриваючи їхні прояви на різних рівнях та проповідуючи біблійні цінності сім'ї, вірності, любові, турботи про дітей та Божого задуму щодо сексуальності людини.

Ліберальна (прогресистська) теологія

Ми бачимо багато аспектів життя, у яких Церква повинна підняти голос та діяти. Проте сьогодні Церква в різних частинах світу паралізована та неспроможна виконувати місію бути сіллю для землі, оскільки вона уже згубила силу своєї солі. Ліберальна теологія, яка є агностицизмом, одягнутим в релігійні шати, уже протягом двох століть спричиняє руйнування християнської віри. Саме теологічний лібералізм став безпосередньою причиною того, чому сьогодні християнська церква Західної Європи стала безликою і компромісною та стрімко втрачає свої позиції. Ліберальна теологія з особливою силою поширилась в епоху постмодерну і сьогодні відома під назвою «прогресистське християнство».

Немає сумнівів, що такого типу руйнації придуть в Україну, і можемо стверджувати, що вже прийшли. Проте перевага українських християн полягає в тому, що ми маємо негативний досвід наших братів і сестер на Заході. Нам не треба наступати

на ці самі граблі. Ми маємо проаналізувати їхній досвід і вчасно протистояти цим тенденціям.

Наука і технології. Постгуманізм

Наука та раціональність є одним із фундаментів Західної цивілізації. Пізнаючи Бога-Творця, людина розвивалася у пізнанні законів, на основі яких побудований створений Ним Всесвіт. Пізнання цих законів покликане приносити благо людині, зокрема через створення технологій, які полегшують важку працю, сприяють підтримці здоров'я та покращенню якості життя загалом. Проте сучасний науковий розвиток, відірваний від етичної складової та страху Божого, присутнього у Ньютона чи Галілея, призводить до стрімкого розвитку технологій, які ставлять під сумнів безпечність та моральність деяких нових відкриттів і навіть цілих напрямків досліджень, наприклад в біоінженерії чи розвитку штучного інтелекту.

Сучасне християнство не має впадати в антиінтелектуалізм чи антисцієнтизм, але наголошувати на важливості розміреного розвитку технологій та етичного їх використання без шкоди для людства.

Церква сьогодні має побачити, що світ знаходиться перед загрозою антропологічної революції, у якій машина та штучний інтелект заміняють людину та навіть здатні маніпулювати її свідомістю. Наша залежність від інформаційних технологій та віртуальної реальності є проявом тенденції трансгуманізму, де власне людина поступово витісняється. Маємо зберегти цінність усвідомленого життя, особливо в умовах виховання молодого покоління, яке сьогодні оточене екранами та сплутане мережами інформаційних потоків.

Глобалізм

Ми живемо в умовах глобалізації, яка є логічним наслідком технологічного розвитку. Завдяки ньому комунікація у світі стала настільки доступною та швидкою, що кордони і відстані часом мають символічне значення. Проте на цьому ґрунті також розвивається ідеологія глобалізму, яка має на меті уніфікувати світ під єдині стандарти та в духовному вимірі є новим проєктом «вавилонської вежі».

Глобалізм руйнує природні ідентичності, такі як сімейна, етнічна, релігійна чи національна, замінюючи їх штучними політичними конструктами, які під виглядом боротьби за права людини позбавляють її особистості, заганяючи її в колективні псевдоідентичності, у яких особами легше керувати та маніпулювати. Це робиться для отримання влади та можливості диктування власного порядку денного, який стоїть на засадах боротьби з християнськими цінностями свободи та істини.

ЗАКЛЮЧЕННЯ

Можливо, ніколи ще за всю історію людства слова апостола Павла про те, що *«проходить образ цього світу» (1 Коринтян 7:31)* не були настільки актуальними, як у наш час. Проте не ми вибираємо епохи і обставини, у яких живемо, бо життя є великим даром від Творця разом зі всіма реаліями простору і часу. Нам слід із вдячністю прийняти цей дар та інтегрувати свою долю в сьогоднішнє, щоб відповісти на його виклики і, обираючи світлу сторону історії, *«добром перемагати зло» (Римлян 12:21)*.

Ми, що підписалися під цією Декларацією, заявляємо про

спільність бачення місії Христової Церкви в сучасній Україні, про єдність у розумінні викликів, які сьогодні постали перед нашим народом і людством в цілому, та про нашу готовність діяти разом на шляху новітнього націєтворення українців.

З цією метою ми започатковуємо міжконфесійну ініціативу «Християни для України» (далі – ХдУ) як відкритий вільний простір для синергії і творення в ім'я проголошеної вище мети.

1. Ми трактуємо ХдУ як платформу для зустрічі християнських лідерів і всіх активних християн, які представляють різні конфесії і деномінації, церковні середовища та християнські організації. ХдУ не є новою релігійною структурою, а лише форматом діалогу та співпраці заради виконання місії, яку Боже Провидіння довірило Церкві Христовій в цей переломний історичний час.
2. ХдУ є простором, вільним від будь-якої політичної кон'юнктури, бізнесових інтересів та конфесійних амбіцій. Кажучи простіше, нашою ціллю не є створення чи підтримка певних політичних сил, отримання зиску чи формування конкуруючих конфесійних структур. Нашою турботою є доля українського народу, а метою – поширення світла Євангелія в соціальній та публічній сферах, у межах наявних церковних осередків.
3. Ми трактуємо ХдУ як місце, де плекається дух партнерства і співпраці в генеруванні практичних програм відновлення України та взаємної допомоги в процесі їхньої реалізації. Загальне бачення викликів має бути трансформоване у цілісну і предметну стратегію, яка зі свого боку втілиться у конкретні плани дій.

4. Ми об'єднуємо наші зусилля, щоб Церква Христова в Україні була місцем, звідки проміння Божої мудрості та сили спрямовуються у різні сфери життя нації. Натхненні словами, записаними в книзі пророка Ісаї (58:12), бачимо Церкву як націєтворчу силу, наповнену Духом Божим, спроможну відбудувати відвічні руїни та відновити основи для життя народу, здатну замурувати проломи і будувати та виправляти шляхи для поселення.

Отож, закликаємо всіх християн підтримати цю Декларацію, щоб єднатися з однодумцями на шляху творення нової натхненної Богом реальності в житті України.

Нехай благословить нас на цьому шляху Господь!

Цю Декларацію від імені ініціаторів було проголошено 8 липня 2023 року, на 500-й день великої війни, у старожитньому місті Острог, де гармонійно переплітаються історичні епохи, релігійні традиції та націєтворчі прагнення багатьох поколінь українського народу.

Офіційна публікація документа відбулася 28 липня 2023 року, у День Української державності та День хрещення Київської Русі – України.

Якщо у Вас виникли питання щодо «Декларації про відновлення України» чи Міжконфесійної ініціативи «Християни для України», напишіть нам: declaration@c4u.org.ua